

Karlovarský porcelán - jak se vyrábí proslulé české výrobky?

V 18. století se podařilo objevit správné složení a postup výroby porcelánu, nicméně porcelán měl pořád hnědočervenou barvu. Od roku 1719 je ale díky...

Počátky výroby porcelánu sahají až do 7. století před naším letopočtem, a to do starověké Číny. Klasický porcelán, tak jak ho známe dnes, se pak začal vyrábět v průběhu 7. století našeho letopočtu. Do Evropy pak porcelán dorazil s Marcem Polem, který ho přivezl ze svých cest. Víte ale, jak vznikl tradiční český - karlovarský porcelán?

Kvalitní kaolín na Karlovarsku

V 18. století se podařilo objevit správné složení a postup výroby porcelánu, nicméně porcelán měl pořád hnědočervenou barvu. Od roku 1719 je ale díky objevení kaolínu porcelán zbarven do bíla.

Protože se v severozápadních Čechách nacházelo několik ložisek kvalitních kaolínu, začaly zde pokusy s výrobou porcelánu. Podnikatelé chtěli tyto surovinové zdroje [na Karlovarsku](#) využít, a inspirováni sousedním Durynskem, kde vznikly malé výrobní porcelánu, začali zakládat porcelárny i u nás.

První výroba porcelánu vznikla na Karlovarsku

[První česká porcelánka](#) byla založena roku 1792 v Horním Slavkově na Karlovarsku, o 2 roky později byla následována další porcelánkou v Klášterci nad Ohří a v roce 1803 byly založeny porcelánky také v Březově a Kysiblu. Další porcelánky můžeme nalézt v Lokti, Chodově, Praze, Dalovicích, Žacléř, později také na Moravě, například ve Znojmě.

Karlovarský porcelán a jeho historie

Slavkovská porcelánka v roce 1812 získala výsadu k výrobě porcelánu a dále se rozvíjela. **Karlovarský porcelán všichni oceňovali pro jeho kvalitu a také pro bohatost tvarů porcelánových výrobků.** Po celé Evropě tato porcelánka slavila mnohé úspěchy a své výrobky vystavovala na **pražských i vídeňských výstavách.**

Proslavila se hlavně díky svým **jídelním, kávovým a čajovým soupravám**, porcelánku pochválil i sám **císař Ferdinand**. V polovině **19. století** už čítala asi **200 pracovníků**. V roce 1945 byla ale znárodněna a stala se součástí **státního podniku Karlovarský porcelán.**

Výroba porcelánu

Kaolin je základní surovina pro výrobu porcelánu. Největší ložiska kaolínu se nacházejí právě v **okolí Karlových Varů** a považují se za nejkvalitnější v Evropě pro karlovarský porcelán. **Kaolín je bílá hmota**, která vzniká zvětráním minerálu živce. Kaolín má tu výhodu, že obsahuje látky, které způsobují **jeho skvělou tvárnost.**

Kromě kaolínu obsahuje hmota pro výrobu porcelánu také mletý nezvětráný živec a oxid křemičitý. Také se často přidávají rozdrčené střepy z brakových výrobků. **To vše se pak mele v kulových mlýnech, přidává se voda a vše se mísí až do stejnorodé kaše.** Vzniklá hmota se nechává na delší dobu odležet, poté se z ní dostává přebytečná voda a vzduchové bublinky.

1) Tvarování a vypalování

- **Jak se vyrábí karlovarský porcelán?**
- **K tvarování slouží modelářský kruh**, předměty se tvarují buď **lisováním**, nebo **litím hmoty do sádrových forem**.
- Vytvořený karlovarský porcelán se dále nechává vysušit na vzduchu.
- Po retuši se vypálí v peci **při teplotě 900 °C**.
- Tak **vznikne tvrdá látka**, která je ale křehká a málo odolná vůči nárazu.
- Hmota se při pálení zpevňuje a bývá tvrdší a vzniká takzvaný **biskvit**, který se pak používá k technickým účelům.

2) Glazování

- Karlovarský porcelán se většinou glazuje, tedy **namáčejí do glazurovaného mléka**, který má stejné složení jako porcelánová hmota.
- Glazované výrobky se ještě vysušují a **vypalují při teplotě 1400 °C**.
- Výrobek se po vypálení **zmenší asi o 14 %**.
- Některé výrobky se mohou i zkřivit, hlavně široké a otevřené tvary jsou k tomu náchylné (**třeba čajové šálky**).
- **Glazura se za vysoké teploty roztaví a vyplní póry v surovém materiálu.**
- Aby nepopraskala glazura, výrobek se nechává vychladnout.

- Karlovarský porcelán se ještě zdobí nanášením suspenzí oxidů kovů, které po dalším vypálení dají požadovaný barevný odstín.